

"Tarihi" Türk Telekom Özelleştirme Raporu... ÖZELLEŞTİRMENİN YARATTIĞI YIKIM BELGELENDİ

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), 28 Kasım 2017 tarihinde gerçekleştirdiği basın açıklamasıyla, Türk Telekom Özelleştirme Raporu'nu kamuoyuna duyurdu. Türk Telekom'da borcunu ödeyemez duruma düşen OTAŞ'ın tüm yönetim kurulu üyeliklerinin Ana Sözleşme'ye göre düştüğünün vurgulandığı açıklamada, "Oger Grubu'ndan borcun tahsil edilememesi durumunda yükün bankaların ve kamu-nun üzerinde kalma riskine dikkat çekildi.

Raporda; Türk Telekom'un özelleştirilmesi sırasında yapılan imtiyaz sözleşmesinde hiçbir şekilde geçit verilmeyen hisselerin "rehin ve ipotek edilmesi" gibi uygulamalara; iktidarın Ana Sözleşme değişikliğiyle olanak sağladığına dikkat çekildi. Üstelik Ana Sözleşme'de ipotek ve rehne ilişkin 3 yıllık Stratejik Taahhüt Süresi ve özelleştirme borcunun ödenmesi gibi koşulları da ortadan kaldırmak üzere muğlak bir şekilde "zaman içerisinde" ifadesiyle olanak sağlandığına dikkat çekilen raporda, "Öncelikle Türk Telekom'un bugün geldiği noktada sorumluluğun yüzde 55 hissesinin rehin verilmesine yol açan düzenlemeleri yapanlarda olduğu açıktır. Bugün OTAŞ'ın ödeyemediği borcun karşılığında Türk Telekom hisselerinin rehin kalmış olması nedeniyle bu yöneticilerin ve siyasilerin hesap vermesi gerekmektedir" denildi. Türk Telekom Ana Sözleşme'deki ipotek düzenlemesinin sonradan kaldırıldığına yer verilen raporda, imtiyaz sözleşmesindeki altyapının çalışır ve bedelsiz kamuya geri devrini öngören maddeye yönelik Oger'in koyduğu şerhin kararıyla iptal edildiği vurgulandı.

Hazine Atama Yapmalı

Ana Sözleşme'ye göre Türk Telekom'un yüzde 55 hissesinin rehinli kalmasına yol açan borcunu ödemeyen OTAŞ'ın Türk Telekom ve bağlı şirketlerindeki tüm Yönetim Kurulu üyeliklerinin Hazine'nin yazısının üzerinden geçen 60 günün dolmasıyla otomatikman düşmüş olduğu bildirildi. Ana Sözleşme'ye göre otomatikman düşen bu üyeliklerin yerine kamu hisselerinin sahibi olarak Hazine ve Türkiye Varlık Fonu'nun atama yapması gerektiği belirtilerek, bu yetkinin neden kullanılmadığını soran EMO'nun raporunda; "İktidar tarafından sağlanan bu hukuki boşluğun sonuçları Türk Telekom'u ve tüm halkı ilgilendirmektedir" dendi.

OTAŞ'ın borcunun bugüne kadar ne kadarını ödediği, ne kadar borcun kaldığına ilişkin hala kamuoyuna açıklama yapılmamasını eleştiren EMO; yeni alıcıya satış görüşmelerinden sonuç çıkmadığına, Türk Telekom'un bugünkü değerinin kalan imtiyaz süresi üzerinden hesaplandığında bu borç yükünü karşılamama riskine dikkat çekti. Bu nedenle gündeme getirilen imtiyaz süresi uzatılarak yeni alıcıya satış yapılması taleplerine de

tepki gösteren EMO; borç nedeniyle kreditorlerin talebiyle yapılacak satış işleminde Hazine'nin Altın Hisse üzerinden sahip olduğu veto hakkının da Ana Sözleşme'de "makul olmayan nedenlerle rıza göstermekten kaçınmayacağı" yönündeki parantez içi hükümle sınırlandırılmaya çalışıldığına da dikkat çekti.

Kriz Bankacılığa Sıçırıyor

İmtiyaz sözleşmesinde yer almayan tahkim düzenlemesinin Hissedarlar Sözleşmesi ve Hisse Satış Sözleşmesi ile yer verilmiş olduğunun ortaya çıktığını belirten EMO; Torba Yasa ile imtiyaz ve yetkilendirme sözleşmelerini değiştirerek, Hazine payı, evrensel hizmet payı, BTK katkı payı, idari ücretler, telsiz ücretleri ve cezaları konusunda getirilen af düzenlemelerini de inceledi. Af düzenlemelerinin Türk Telekom'un satış görüşmeleriyle ilgisini sorgulayan EMO'nun raporunda şu değerlendirmeler yer aldı:

"Görüldüğü gibi sorun kartopu gibi büyümekte ve bir özelleştirme batığına tanıklık edilen dönem yaşanmaktadır. Türk Telekom'un yüzde 55 hissesinin rehinli kalmasına yol açan süreç, bugün Türk bankalarını da yakından

ilgilendiren bir açmaz oluşturmıştır.

Tüm ülkenin iletişim altyapısını oluşturan bir şirketin söz konusu olduğu dikkate alındığında; yönetime atama yapılması, sözleşmenin feshedilmesi ya da başka herhangi bir tanımlamayla da olsa kamunun inisiyatif alması söz konusu olduğunda, Oger Grubu'ndan tahsil edilebilecek malvarlığı bulunamazsa bu borcun bankaların ve kamunun üzerine kalma riski olduğu açıktır. İmtiyaz süresi uzatılarak Oger'in borçları karşılığı satış yapılacak olursa, doğrudan bu borç kamuya yıkılmış olacaktır. Çünkü kalan 9 yıllık imtiyaz süresinin üzerine konulacak her yıl için kamuya parasal giriş olması gerekmektedir. Oysa imtiyaz süresi uzatılarak Oger'in borcunu kapatacak bir satış olanağı elde edilmesi gündeme getirilmektedir.

İktidar finansal güçlük içerisinde OTAŞ'a büyük yükü Türkiye'deki

bankalar üzerinde olmak üzere Türk Telekom hisselerini rehnedererek kredi kullanmasını, sonra da batmasını seyretmiş görünmektedir. Bu yükün kamuya yıkılması kabul edilemeyeceği gibi, bu noktaya gelinmesine yol açan sorumluların da hesap vermesi gerekmektedir.

"Seyreden Sorumluların Hesap Vermeli"

Sonuç olarak, Türk Telekom'un yüzde 55 hissesini 21 yıl+2.5 aylığına 6.5 milyar dolara devralan OTAŞ'ın bu parayı yine Türk Telekom'un hisselerini rehin ederek verdiği krediyle ödediği ve bu kredi borcunu aradan geçen 12 yıllık sürede kapatmadığı, halen Türk Telekom hisselerinin rehinli olduğu, Türk bankalarının da bu borç yükü altında kaldığı, Oger'in bu borcu ödeyecek teminat ya da malvarlığının bulunmaması durumunda yükün kamunun üzerinde kalacağı açıktır.

Üstelik bu 12 yıllık işletme süresi boyunca (2005-2016) 5.7 milyar dolarlık temettü gelirini Türk Telekom'dan alıp götürmüş olan OTAŞ'ın yönetimi süresince, yani özelleştirme sonrasında kurumda çalışan 18 bin 642 kişilik istihdam yok edilmiştir. Türk Telekom 2016 yılında 724.3 milyon lira zarar ettiği için temettü dağıtımı da yapmamıştır. İktidarın özelleştirme şampiyonluğu, en büyük özelleştirme geliri diye sunduğu Türk Telekom'da yaratılan facianın bilançosu ortadadır. Türk Telekom'un özelleştirilmesi, kamunun gelir kaybına, yurttaşların işsiz kalmasına, yönetim ve altyapı zaafiyetine yol açmıştır. İmtiyaz sözleşmesinin arkasından dolanarak, muğlak ifadelerle Türk Telekom hisselerinin rehin verilmesine yol açanların, Oger Grubu batarken seyreden sorumluların hesap vermesi gerekmektedir."

Türk Telekom "Yönetilmez" Noktaya İlerliyor! TÜRK TELEKOM ÖZELLEŞTİRMESİNİN İBRET LİK ÖYKÜSÜ

Hariri ailesinin kontrolündeki Oger Grubu'nun (OTAŞ) özelleştirilme ihalesi ödemelerine ilişkin 2007'de hisselerin rehnedererek aldığı krediden başlayarak, gelişmelerin izini süren Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), özelleştirmenin Türk Telekom'da yarattığı krizi raporladı. Raporda, Türk Telekom'daki hisselerinin karşılığında bugüne kadar 5,7 milyar dolar gelir elde eden OTAŞ'ın ödeme yerine yapılandırmalarla borcunu büyüüttüğü tespitine yer verildi.

Gelişmelerin "Türk Telekom 2007 Yılından Beri Rehin", "Borcu Borçla Kapat, Karı Götür Devrinin Sonu", Türk

Telekom'da Rehin Krizi, "Oger'in Batışı ve Türk Telekom'a Etkisi", "Torba Yasa ile İmtiyaz Sözleşmelerine Müdahale ve Türk Telekom" başlıkları altında anlatıldığı raporda "Türk Telekom'un Özelleştirilmesi ve Sermaye Yapısı" başlıklı ek bölümün de yer alıyor. Tamamına www.emo.org.tr adresinden ulaşabileceğiniz raporun "Saptamalar ve Değerlendirmeler" bölümünde yer alan bilgiler şöyle:

Hisse Rehni için İmtiyaz Sözleşmesini Aşan Ana Sözleşme Yapılmış: Danıştay imtiyaz sözleşmesinde, Türk Telekom'un "rehin, ipotek" gibi sınırlandırmalardan arındırılmış olarak imtiyaz süresi sonunda kamuya devredilmesine ilişkin düzenle-

meye bile izin vermeyerek, bedelsiz ve çalışır halde altyapının kamuya devredilmesini öngörmüştür. İmtiyaz sözleşmesinde hiçbir şekilde geçit verilmeyen Türk Telekom hisselerinin ipotek ve rehni olanağı, Ana Sözleşme değişikliğiyle hükümet tarafından OTAŞ'a sağlanmıştır. Bu Ana Sözleşme değişikliğine ilişkin düzenlemelerin gizli olduğu gerekçesiyle bilgi verilmeyen Hissedarlar Sözleşmesi ve Hisse Satış Sözleşmesi'nde yer alıp almadığı da bilinmemektedir.

Özelleştirme Borcunu Ödemiş Olma ve 3 Yıllık Stratejik Taahhüt Süre Koşullarını Yok Eden "Zaman İçerisinde" İstisnası: Öncelikle Ana Sözleşme'de 3 yıllık Stratejik Taahhüt

Süresi ve özelleştirme borcunun tamamı ödenmeden Türk Telekom hisselerinin rehin ve ipoteği yasaklanmıştır. Ancak aynı sözleşmede “zaman içerisinde” gibi muğlak bir ifadeyle özelleştirme borcunu ödemeden ve 3 yıllık Stratejik Taahhüt Süresi dolmadan Türk Telekom’un yüzde 55 hissesinin OTAŞ tarafından ipotek ve rehin verilerek kredi sağlanmasına yol açılmıştır.

Değerlendirme: Yukarıdaki saptamalar ışığında öncelikle Türk Telekom’un bugün geldiği noktada sorumluluğun yüzde 55 hissesinin rehin verilmesine yol açan düzenlemeleri yapanlarda olduğu açıktır. Bugün OTAŞ’ın ödeyemediği borç nedeniyle Türk Telekom hisselerinin rehin kalmış olması nedeniyle bu yöneticilerin ve siyasilerin hesap vermesi gerekmektedir. İpotek ve rehin süreciyle ilgili kamuoyuna bugüne kadar açık, doğru ve net bir bilgilendirme yapılmaması; Türk Telekom’un hisselerinin rehinli kaldığının bile üstünün örtülmeye çalışılması; ne ekonomik, ne hukuki, ne de siyasal çerçevede açıklanabilir değildir.

İpotekten Rehne Giden Yol ve Tarih Bilmecesi: Türk Telekom’un kamuya açık konsolide finansal tablolar ve bağımsız özel denetim raporları, Türk Telekom’un özelleştirilmesiyle birlikte OTAŞ’ın kredi alma ve hisse rehin verme sürecini başlattığını göstermektedir. 31 Aralık 2006 ve 2005 yıllarına ilişkin rapora göre, 31 Aralık 2006 itibarıyla OTAŞ hisselerinin yüzde 36’sı aldığı kredi karşılığın-

da Citicorp Trustee’ye, yüzde 64’ü de kalan özelleştirme borcu nedeniyle Hazine tarafından rehnedilmiş durumdadır. Aynı rapora göre 23 Mart 2007 tarihinde özelleştirme bedelinin kalanını ödemek için aldığı kredi karşılığında ise “OTAŞ’ın kreditorlerine Türk Telekom’un OTAŞ’a ait olan %55 hisseleri üzerinde öncelikli ipotek hakkı verilmiştir.” Burada sözü edilen ipoteğin ne zaman rehne dönüştüğü konusunda ise TTAŞ raporlarında 2 farklı tarih verildiği saptanmıştır. 31 Aralık 2007 ve 2006 tarihlerini kapsayan rapora göre 31 Aralık 2007 itibarıyla hisselerin tamamı Citicorp Trustee’ye rehinlidir. Ancak 31 Aralık 2008 ve 2007 tarihlerini kapsayan raporda; 31 Aralık 2007 itibarıyla 31 Aralık 2006’daki ifadelerin aynısıyla Citicorp Trustee’nin kısmi rehninin bulunduğu belirtilmekte, 31 Aralık 2008 itibarıyla ise Citicorp Trustee nezdinde tüm hisselerin rehinli olduğu bilgisi yer almaktadır. Ayrıca Türk Telekom Ana Sözleşmesi’nde hisselerin ipoteğine olanak tanıyan düzenleme, 2 Mayıs 2008 tarihinde yayımlanan değişiklikle kaldırılmış, rehin olanağı ise aynen kalmıştır. Sonuç itibarıyla 23 Mart 2007’den itibaren özelleştirmeye devredilmiş olan Türk Telekom’un ve Avea’nın hisselerinin satışı, transferi ve dilüsyonuna sınırlamalar getiren ipotek ve rehin süreci söz konusudur.

Değerlendirme: Neden önce ipotek sürecinin işletilip sonra rehne dönüştürüldüğü; Ana Sözleşme’de başlangıçta tanınan ipotek işleminin

sonra neden kaldırıldığı; bu süreçlerin imtiyaz sözleşmesindeki altyapının çalışır ve bedelsiz kamuya geri devrini öngören maddesine yönelik Oger’in koyduğu şerh ve bu şerhin yargı kararıyla iptal edilmesiyle ilişkisi açıklanmalıdır. İpoteğin taşınmazlar üzerinden verilen bir teminat olduğu düşünüldüğünde; aslında kamunun mülkiyetinde olan Türk Telekom taşınmazlarının OTAŞ’ın borç bulma sürecinde teminat olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Oysa Danıştay’ın görüş verdiği imtiyaz sözleşmesinde mülkiyet devrine ya da alıcı şirketin mülkiyeti teminat olarak gösterip kredi bulmasına olanak tanıyan hiçbir düzenlemeye izin verilmemiştir. Bu durumda; Türk Telekom’un özelleştirme sürecinde mülkiyet iddiasında olduğunu ileri süren ve altyapının bedelsiz çalışır şekilde kamuya devrine ilişkin imtiyaz sözleşmesindeki hükme “mülkiyet hakkına sahip olduğu” izlenimi yaratabilecek şekilde şerh koyan OTAŞ; Türk Telekom’un taşınmazlarını kapsayacak şekilde daha borcunu bile ödemediği kurum hisseleri üzerine ipotek koydurmuştur. Danıştay’ın bu şerhe ilişkin 13 Aralık 2006 tarihli kararının ardından OTAŞ’ın Türk Telekom hisseleri üzerinden ipotek verme olanağının Ana Sözleşme’den çıkarılmış olduğu anlaşılmaktadır.

OTAŞ’ın Türk Telekom Yönetim Kurulu Üyelikleri Otomatikman Düşmüştür: Türk Telekom hisselerinin yüzde 55 hissesinin rehinli olduğu krediyle ilgili borçlarını ödeyemeyen OTAŞ’ın “mütemerrid” durumuna düştüğü açıktır. Ana Sözleşme’de “temerrüt” durumlarını düzenleyen hükümler incelendiğinde, “OTAŞ’ın borçlarını ödeyemediği herhangi bir şekilde anlaşılması” koşulu gerçekleşmiş olup; şirket aldığı kredinin taksitlerini ödeyememektedir. Yine Ana Sözleşme’deki “temerrüd” duru-

munun sonuçlarına ilişkin maddeye göre Hazine, şirkete bildirimde bulunup 60 günlük süreyi de işletmiştir. Dahası bu süre sonunda OTAŞ'ın Türk Telekom ve bağlı şirketlerinde tüm yönetim kurulu üyelerinin otomatikman istifa etmiş addedilecekleri Ana Sözleşme'de açık olarak yazmaktadır. Ana Sözleşme'ye göre otomatikman istifa etmiş sayılan bu yönetim kurulu üyeliklerine B grubu hisse sahibi olarak Hazine ve Türkiye Varlık Fonu'nun atama yapması gerekmektedir.

Değerlendirme: Ana Sözleşme'ye göre OTAŞ'ın tüm yönetim kurulu üyelikleri otomatik olarak düşmüş durumdadır. Ana Sözleşme'de hissedar olarak Hazine'ye ve Türkiye Varlık Fonu'na tanınmış olan temerrüde düşmüş hissedarın otomatikman düşmüş üyeliklerine atama yapma yetkisi bugüne kadar neden kullanılmamıştır? Ana Sözleşme'ye göre otomatikman üyelikleri düşmüş olan bu kişilerin halen Türk Telekom'un yönetiminde yer almaları hukuki bir boşluk yaratılarak sağlanmış durumdadır. İktidar tarafından sağlanan bu hukuki boşluğun sonuçları Türk Telekom'u ve tüm halkı ilgilendirmektedir.

Ödenemeyen Kredinin Kamu Üzerindeki Yüğü: OTAŞ, 22 Mayıs 2013 tarihinde; mevcut borçların refinansmanı ve vade uzatımı ile bu yolla temettü ödemesine devam etmek üzere 4 milyar 478 milyon dolar ve 211 milyon 970 bin Avro kredi kullanmış ve yine Türk Telekom'da sahip olduğu yüzde 55'lik hisselerin tamamını rehin vermiştir. Bu kredinin Eylül 2016, Mart ve Eylül 2017 olmak üzere 3 taksitini ödeyemez duruma düşmüştür. Kredi yükünün büyük bölümünün 3 büyük Türk bankası üzerinde olduğu bilinmektedir. BDDK'nın müdahalesi ya da geçit vermesiyle bu kredinin "takibe alınmaması" sağlanmaktadır.

Değerlendirme: Görüldüğü gibi

sorun kartopu gibi büyümekte ve bir özelleştirme batığına tanıklık edilen dönem yaşanmaktadır. Türk Telekom'un yüzde 55 hissesinin rehinli kalmasına yol açan süreç, bugün Türk bankalarını da yakından ilgilendiren bir açmaz oluşturmıştır. OTAŞ'ın bu krediye ilişkin bugüne kadar ne kadar ödeme yaptığı, kalan borcunun ne kadar olduğu kamuoyuna açıklanmalıdır.

Türk Telekom'un Yeniden Satışı ve Borç Açmazı: Türk Telekom'un rehinli kalmış yüzde 55 hissesinin borçları karşılığında satılmak istenmektedir. Ancak 1 yılı aşkın süredir ne borçların ödenebilirliğinin sağlanması ne de yeni bir alıcı bulunması konusunda gelişme sağlanmıştır. Hangi şartlarda Türk Telekom'un yüzde 55 hissesinin alınıp, kamu ya da bankaların talebiyle satılacağı ve o günkü koşullara göre elde edilecek satış gelirinin Oger Grubu'nun borcunu kapatıp kapatmayacağı belirsizdir. Türk Telekom'un imtiyaz sözleşmesi 28 Şubat 2026'da sona erecek olup; yarıdan daha az bir imtiyaz süresi kalmıştır. Dolar üzerinden Türk Telekom'a biçilen değer değer işmediği düşünülse bile süreyle eşdeğer bir hesaplama yapıldığında 21 yıl+2.5 ay için verilen 6.5 milyar dolarlık bedel, kalan 9 yıl+2.5 ay için 2.8 milyar dolara denk gelmektedir. Kaldı ki bugün Türk Telekom'un İnternet sayfasında 2016 yılsonu itibarıyla Türk Telekom'un piyasa değeri 5.24 milyar dolar olarak gösterilmektedir. Borsa verileri üzerinden 6 Kasım 2017 itibarıyla Türk Telekom'un değerinin 22.4 milyar lira, yani 5.8 milyar dolar hesaplanmaktadır ki yüzde 55'i için 3.2 milyar dolara ulaşılmakta olup; burada imtiyaz süresine ilişkin kısıt da dikkate alınmamıştır. Türk Telekom'un yüzde 55 hissesinin kalan imtiyaz süresi için başka bir alıcıya devredilmesi bu borç yüküyle mümkün olmazsa ne olacaktır? Ulaştırma Bakanı Ahmet

Arslan, bu durumda bankalara geçeceğini açıklamıştır. Bankalar da satılamadığı için kamunun devralmasını istemektedirler. Buna yanıt ise Bakan Arslan tarafından "Hayır, kamuya tekrar geçmez. Hayır, şöyle: Onu bankalar alsın veya biz alalım. Zaten yüzde 15'i halka açık. Yine halka açık bir şekilde devam edersiniz ve halka açık..." biçiminde verilmiştir. Diğer bir seçenek olarak Türk Telekom'un kalan 9 yıllık imtiyaz süresinin uzatılarak yeni alıcıya satılması olarak gündeme getirilmektedir.

Değerlendirme: Tüm ülkenin iletişim altyapısını oluşturan bir şirketin söz konusu olduğu dikkate alındığında; yönetime atama yapılması, sözleşmenin feshedilmesi ya da başka herhangi bir tanımlamayla da olsa kamunun inisiyatif alması söz konusu olduğunda, Oger Grubu'ndan tahsil edilebilecek malvarlığı bulunamazsa bu borcun bankaların ve kamunun üzerine kalma riski olduğu açıktır. İmtiyaz süresi uzatılarak Oger'in borçları karşılığı satış yapılacak olursa, doğrudan bu borç kamuya yıkılmış olacaktır. Çünkü kalan 9 yıllık imtiyaz süresinin üzerine konulacak her yıl için kamuya parasal giriş olması gerekmektedir. Oysa imtiyaz süresi uzatılarak Oger'in borcunu kapatacak bir satış olanağı elde edilmesi gündeme getirilmektedir. Oger'in batış sürecine bakıldığında ise hiç de şaşılabilecek bir durum olmadığı görülmektedir. Nitekim 2013 yılında OTAŞ'ın yeniden yüzde 55'lik Türk Telekom hissesini rehnederek aldığı kredi bile borçların refinansmanını içermektedir. Zaten Arap basınında da Oger'in 2013 yılından beri sorunlar yaşadığı, sonrasında da "yavaş ölüm" sürecine sokulduğu yazılmaktadır. Suudi Arabistan hükümeti müdahil olup, alacakların ödenmesi için bu şirketin malvarlıklarını sattırması, bir kısım alacaklarını tahsil etmiştir. Türkiye

ise finansal g       içerisinde OTA 'a b     y    Türkiye'deki bankalar   zerinde olmak   zere Türk Telekom hisselerini rehnederek kredi kullanmasını, sonra da batmasını seyretmiş görünmektedir. Bu y    n kamuya yıkılması kabul edilemeyeceği gibi, bu noktaya gelinmesine yol açan sorumluların da hesap vermesi gerekmektedir.

Türk Telekom'un y    55 Hissesi'nin Oger'in Borcu Kar ılı ı Satı ında Altın Hisse Yetkisi: Türk Telekom   zelle tirilmesiyle kamu adına imtiyazlı olarak   ng r lm   Altın Hisse'nin onayı olmaksızın OTA 'ın hisselerinin başka bir   rket'e satışı mümkün değildir. Ana S     me'de altın hissesinin bu   kilde veto hakkı açık olarak düzenlenmiştir. Ancak Ana S     me'de Türk Telekom hisselerinin "zaman içerisinde" gibi muğlak bir ifadeyle rehnine olanak sağlayan cümlenin hemen ardından "S  z konusu finansal kurumun bu rehin, ipotek veya y    ml      paraya çevirmesi halinde, bu kurum Yatırımcı'nın rehin, ipotek veya y    ml      tabi olan Hisselerini ancak Hazine'nin   nceden yazılı rızasını (   z konusu rızanın verilmesinden makul olmayan nedenlerle ka ınılmayacaktır) almak suretiyle devredebilecektir" denilmiştir.

Değerlendirme: Türk Telekom hisselerinin rehnine olanak sağlayan düzenleme ile birlikte kredi alınan kuruluşların rehni paraya çevirmek istemeleri halinde OTA 'ın hisselerinin yine Hazine'nin rızası alınarak satılabilece i anlaşılmaktadır. Ancak burada Hazine'nin altın hisseye ilişkin veto hakkı sınırlandırılmak istenmiş ve bu rızanın verilmesinden makul olmayan nedenlerle ka ınılmayaca ı parantez içi bir h    mle düzenlenmiştir. Burada "makul olmayan" ifadesi de b    k bir belirsizlik taşımaktadır. Bununla birlikte, Türk Telekom'un y    55 hissesi için borç veren bankaların satış

talep etmeleri durumunda alıcıya ilişkin Hazine'nin mali ya da telekomünikasyon sektörüne ilişkin yeterlilik gibi gerekçeler dışında   rne in dış politika ilişkileri ya da güvenlik gibi gerekçelerle veto hakkını kullanmasının da engellenmek istendiğini göstermektedir.

Torba Yasa Tasarısı ile Getirilen Af: TBMM Genel Kurulu'nda görüşmeleri tamamlanmak   zere olan Torba Yasa Tasarısı ile Türk Telekom başta olmak   zere telekomünikasyon   rketlerinin Hazine payı, evrensel hizmet payı, BTK katkı payı, idari ücretler, telsiz ücretleri ve s     melerden doğan y    ml     lerine ilişkin af getirilmektedir. Bunun için hem tanımlamalarda değişiklik yapılması suretiyle hem de geçmiş dönem borçlarının silinmesi sağlanırken, imtiyaz ve yetkilendirme s     melerinde değişiklik yapılması   ng r lmektedir. Affa ilişkin Meclis görüşmeleri sırasında iktidar ve Türk Telekom tarafından yapılan savunmalarda; ihtilafların yorum farklılığından kaynaklandığı, zaten açılan davaların   nemli bir b    m n  de kamunun kaybettiği, bu ihtilafların asıllarının   FE uygulanarak tahsil edileceği ancak ağır y  k oluşturan 3 kat cezai şartın 1 kat ile sınırlandırılaca ı ileri s r lm   tir. Yapılan açıklamalara göre ihtilaflı alacakların asıllarına   FE uygulanarak 2005'ten bugüne eksik   denen Hazine payı olarak yalnızca 1 milyar liraya yakın bir tahsilat yapılacak, bunların gecikme zammı, cezai şartı ve faizinden oluşan yaklaşık 4 milyar lira silinmiş olacaktır. Bu yalnızca Hazine gelir payı ile ilgili affın kapsamındaki silme işlemi olup; diğer ihtilaflı alacaklarla birlikte kamunun

vazge ti i tutar daha fazladır.

Değerlendirme: Eğer iddia edildiği gibi   rketler açılan davalarda haklı olduklarını kanıtlıyorlarsa; yargılama giderleri de   stlerinde kalacak    ilde a ıtları davalardan vazgeçip b  yle bir düzenlemeden yararlanmak için başvurmaları beklenemez. Eğer idare haklıysa, 4 milyar liralık kamu alacağından vazgeçilmesi nasıl bir kamu yararıyla açıklanabilir? Bu durum Torba Yasa Tasarısı'nın Türk Telekom'un Oger Grubu'nun batı ıyla ilgili yaşadığı sıkıntı ve y    55 hissesinin başka bir alıcıya satılması için yapılan u ra larla ilişkisinin sorgulanmasına neden olmaktadır. Potansiyel alıcıların tahkim süreci de içeren bu tür davalarla ilgili endişeleri giderilmek, yine alıcılar için dikensiz bir g  l bahçesi mi yaratılmak istenmektedir?

Türk Telekom'da Tahkim: İmtiyaz s     mesinde tahkim düzenlemesi yer almamaktadır. Hatta Danıştay, imtiyaz s     mesi tasla ından "İ  letmecinin tahkime ilişkin mer'i mevzuattan kaynaklanan talep hakları saklıdır" c mlmesini bile imzalanmış bir tahkim s     mesi olmadığını belirterek  ıkarttırmı tır. Türk Telekom'un   zelle tirmesi sırasında kamuoyuna açıklanmayan, milletvekillerinin sorularına dönemin Maliye Bakanı Kemal Unakıtan tarafından yanıt verilmeyecek saklanan tahkim düzenlemesinin, Hissedarlar S     mesi ve Hisse Satış

Sözleşmesi ile sağlanmış olduğu 2010 yılında dönemin Ulaştırma Bakanı olan Binali Yıldırım tarafından açıklanmıştır. Bugünün Ulaştırma Bakanı Arslan da “Kabul edelim ki OTAŞ borcunu ödemedi Türkiye’den çıkmak istedi. Türk Telekom hisselerini alıp gitme şansı yok. Hisselerin değeri OTAŞ’ın borcunu karşılayabilecek durumda. Bütün bunlara rağmen ilave bir sıkıntı olursa tahkim mahkemelelerine gidilebilir” açıklamasını yapmıştır.

Değerlendirme: İmtiyaz sözleşmesinde yer almamasına karşın Hissedarlar Sözleşmesi ve Hisse Satış Sözleşmesi ile tahkim olanağının sağlanmış olması, kamu ile OTAŞ arasında, Türk Telekom hisselerinin yüzde 55’inin rehin kalmasına yol açan borç nedeniyle atılacak adımlarda ihtilaf oluşması durumunda tahkim sürecini gündeme getirmektedir. İmtiyaz sözleşmesiyle tanınmayan, hatta Danıştay

ayrı bir tahkim sözleşmesi olmadığı için sözleşmeden bu yöndeki bir cümleyi bile çıkartmışken, kamunun mülikiyetinin esas olduğu Türk Telekom’un hisselerinin rehin edilmesi sürecinin imtiyaz sözleşmesi dışında gerçekleştirilmesiyle yerel mahkemelerin devre dışı bırakılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Sonuç: Gelir Kaybı, İşsizlik, Altyapı Zafiyeti

Sonuç olarak, Türk Telekom’un yüzde 55 hissesini 21 yıl+2.5 aylığına 6.5 milyar dolara devralan OTAŞ’ın bu parayı yine Türk Telekom’un hisselerini rehin ederek verdiği krediyle ödediği ve bu kredi borcunu aradan geçen 12 yıllık sürede kapatmadığı, halen Türk Telekom hisselerinin rehinli olduğu, Türk bankalarının da bu borç yükü altında kaldığı, Oger’in bu borcu ödeyecek teminat ya da malvarlığının bulunmaması durumunda yükün kamunun üzerinde kalacağı açıktır.

Üstelik bu 12 yıllık işletme süresi boyunca (2005-2016) 5.7 milyar dolarlık temettü gelirini Türk Telekom’dan alıp götürmüş olan OTAŞ’ın yönetimi süresince, yani özelleştirme sonrasında kurumda çalışan 18 bin 642 kişilik istihdam yok edilmiştir. Türk Telekom 2016 yılında 724.3 milyon lira zarar ettiği için temettü dağıtımı da yapmamıştır. İktidarın özelleştirme şampiyonluğu, en büyük özelleştirme geliri diye sunduğu Türk Telekom’da yaratılan facianın bilançosu ortadadır. Türk Telekom’un özelleştirmesi, kamunun gelir kaybına, yurttaşların işsiz kalmasına, yönetim ve altyapı zafiyetine yol açmıştır. İmtiyaz sözleşmesinin arkasından dolanarak, muğlak ifadelerle Türk Telekom hisselerinin rehin verilmesine yol açanlar, Oger Grubu batarken seyreden sorumluların hesap vermesi gerekmektedir.